

A KAP-reformról a párizsi EP-misszió

Az EP párizsi képviselőtén hozzávetőlegesen éves rendszerességgel kerül sor olyan kollokviumra, aminek témája a közös agrárpolitika, résztvevői pedig EP-képviselők és a szakmai érdekképviseletek képviselői. **Ahogy a három francia EP-képviselő álláspontja sem egyezett mostani KAP-reform kapcsán, a szakszervezeti képviselők által megfogalmazottak is nagyon komoly eltéréseket mutattak. Meglepő módon esetükben nem lehet egységesen jobb- vagy baloldali megközelítésről beszélni, mivel „szekértáboron belül” is vannak ellentétek, ahogy a teljesen más politikai nézeteket vallók is képviselnek azonos álláspontot egyes kérdésekben. Amiben mindenki egyetért, az a piacsabályozó és válságkezelő eszközök rendszere erősítésének szükségessége, de hallhatóak voltak kifejezetten euroszeptikus, bizonyos kérdésekben évtizedekkel korábbi helyzetek, szabályok iránt nosztalgia mutató megnyilvánulások is.** Szemmel láthatóan a mostani KAP-reformmal szemben – a kormánnyal való ideológiai nézetkülönbség ellenére – leginkább a többségi szakszervezetnek számító FNSEA és a vele szövetséges JA elfogadó (a köztük lévő bizonyos nézeteltérések ellenére), míg a kisebbségi szakszervezetek részben vagy szinte teljesen elutasító állásponton vannak.

A Stéphane Le Foll-t miniszteri kinevezése miatt EP-képviselőként követő Eric ANDRIEU (S&D) a mostani KAP-reform kapcsán fontos fejleménynek nevezte, hogy első alkalommal vett részt a tárgyalásokban érdemben az EP. Hozzátette, a költségvetéssel kapcsolatos tárgyalások Franciaország számára viszont viszonylag kedvezően alakultak, a következő ciklusra csak 2%-kal kevesebb uniós forrást kapnak a francia gazdák az előző ciklushoz képest, miközben a KAP büdzséje 4%-kal csökkent. Megjegyezte, személy szerint beterveztett egy olyan indítványt, ami kötelezően maximalizálta volna a kifizethető támogatásokat, ám ez a plenáris ülésen nem kapta meg a szükséges szavazat-mennyiséget. Noha a plafonról és az ezzel összefüggésben javasolt degresszivitásról még nincs végleges döntés, szerinte a Bizottság nem fog engedni a jelenlegi álláspontjából, viszont az is igaz, hogy a kérdés Franciaországot nem érinti különösebben, ahogy a flexibilitás témája sem, ami meglátása alapján leginkább Lengyelországnak lehet fontos. Kifejtette, nem lát olyan komoly nézetkülönbséget a második pillér fő pontjai esetében, ahol a trilógus ne vezethetne eredményre.

Jean-Paul GAUZES (PPE) meglátása szerint a francia képviselők az ország érdekeit tekintve inkább egységes álláspontot képviselnek, noha bizonyos nézetkülönbségek előfordulnak. Megjegyezte, az uniós költségvetésről szóló tárgyalások bizonyos szempontból szerinte szürreálisak, mivel olyan tételekről folyik végeláthatatlan vita, ami például az ország nemzeti költségvetése sarokszámait ismeretében lényegtelennek tűnhetnek.

Patrick LE HYARIC (Egységes Európai Baloldal–Északi Zöld Baloldal, [GUE-NGL](#)) szerint a mostani egyeztetésekre is az jellemző, hogy a KAP-ról a termelők és a fogyasztók kihagyásával tárgyalnak, a vita tárgyát képező dokumentum pedig csak az agrárium és a vidéki területek napi realitárait hagyja teljesen figyelmen kívül. Meglehetősen borúlátóan fogalmazott az új KAP ambícióival kapcsolatosan is, szerinte azok messze nem jelentenek érdemi jövőképet és nem akadályozzák meg az iparszerű mezőgazdasági termelési rendszerek térnyerését, általában véve pedig teljes inkohérensia van a célok és a realitások között. Hozzátette, amennyiben megszületik az USA-EU szabadkereskedelmi megállapodás, az teljesen ellehetetleníti az európai mezőgazdaságot és kiszolgáltatott helyzetbe hozza a fogyasztókat. Szerinte még egy középutat jelentő kompromisszum is azt eredményezné, hogy

az EU visszalépne a fogyasztóvédelem és az élelmiszer-biztonság terén elért eddigi eredményekhez képest.

Megjegyezte, a szőlő-bor ágazat mellett a zöldség-gyümölcs szektor az, ahol minden másnál nagyobb szükség van a termelők szerveződésére, a termézbiztosítási rendszer önmagában kevés ahhoz, hogy a válságot megoldja. Szerinte nem vezet sehova, ha a „vásárlóerő megtartása” mint ideológia minden más célt fölülír és ezzel párhuzamosan nem teszik lehetővé a termelők számára, hogy saját érdekeik védelmében szerveződjenek.

Jean-Paul BASTIAN ([FNSEA](#), alelnök) szerint a mostani KAP-reform amellelt, hogy nagyon sok hiányossága van, az unió működése szempontjából mégis nagyon érdekes tapasztalatokkal bír, mivel először került sor a szélesebb közvélemény bevonására a vitába és vett abban részt az EP is. Dicsérettel illette a mostani biztost, Dacian Cioloș-t és csapatát, akik szerint a Maiann Fischer-Bohl által képviselt liberális irányzattal ellentétben igyekeztek a gazdák érdekeit figyelembe venni. Az FNSEA szorgalmazza, hogy a mostaninál jelentebb piac-szabályozási és krízis-kezelési eszközök álljanak a gazdák rendelkezésére, valamint az újrapacsolt támogatások rendszere erősödjön (viszont a klasszikus pcsolt támogatásoknak nincs jövője). A zöldítés szerint jó eszköz a támogatások jogosságának társadalmi elfogadtatásához, a konvergenciának viszont csak lassan, a gazdák új helyzethez való alkalmazkodásának biztosítása mellett szabad végbe mennie. Az FNSEA ellenzi az első 50¹ hektárnak adandó többlet-támogatások rendszerét, ami Pandora szelencéjét jelenti, de ha a miniszter nem akar ettől visszalépni, akkor olyan mélyreható szakmai és társadalmi vitára van szükség, ami minden részletében megvilágítja és megalapozza a döntést.

Kutatói vélekedésekkel szemben Bastian szerint a kontraciklikus támogatás-fizetésnek nincs realitása, egészen más megoldásra van szükség a mezőgazdaság helyzetének stabilizálására.

Laurent PINATEL ([Confédération Paysanne](#), szóvivő) kifejtette, a szakszervezet egy olyan érdemi agrárpolitikát vár, ami lehetővé teszi a mezőgazdaság előtt álló társadalmi és főként környezetvédelmi kihívásokhoz való alkalmazkodását. Egyetértenek az FNSEA-val abban, hogy a pcsolt támogatások rendszere ebben segít, viszont velük ellentétben messzemenően támogatják az első 50 hektárnak adandó emelt támogatásokat. Sajnálattal vették tudomásul, hogy az egy gazdaságra jutó támogatást nem lehet egyszerűen maximalizálni, viszont ők is egyetértenek azzal, hasonlóan az FNSEA-hoz, hogy a konvergenciának csak lassan és következetesen szabad végbemennie. Megjegyezte, hogy a jövőben az állattenyésztésnek sokkal nagyobb figyelmet kell kapnia, ezen belül is kiemelten a kis kérődzőknek. A piacsabályozás szerint egy olyan lehetőség, ami az EU-nak nem kerül semmibe, de ellentétben a Fischer-Bohl által képviselt vonallal, nagyon nagy szükség van rá. Nagyon fontos a CP szerint a fehérjetakarmány-autonómia megteremtése és a harmadik országoktól való függés fölszámolása, ami a pillangósok nagyobb arányú termesztése miatt nagyon komoly agronómiai és környezetvédelmi előnyükkel is járna. Vehemensen síkra szállt az intenzív mezőgazdaság ellen, szerinte a most készülő, a francia mezőgazdaság jövőjéről szóló törvényben is azt kell eldönteni, a kis családi gazdaságokra vagy a nagy intenzív gazdaságokra lesz szükség a jövőben, utalva az Észak-Franciaországban most épülő nagy tehenészetre, amit a CP erőszakos akcióktól sem visszariadva (a legutóbbi ilyennek az előadó is aktív résztvevője volt) akar megghiúsítani. A CP szerint elengedhetetlen 2019-re egy **teljes konvergencia**, emellelt pedig maximális mértékben alkalmazni kell az első 50 hektárnak adandó támogatásokat a maximális transzparencia mellette. Jelentős támogatást tartanak szükségesnek a kis szőlősgazdáknak, a pcsolt támogatásokat pedig bevezetnék a zöldség-gyümölcs ágazatban. Az első pillérből csak akkor támogatják a források átvitelét a

---

¹ Az eszköz „az első 50 hektár magasabb támogatása” néven vált a szakmai közbeszéd részévé, végül a határ 52 hektár lett.

másodikba, ha az nem eredményezi a gazdaságok méretének további növekedését és a gazdák számának csökkenését. Szerinte véget kell vetni annak, hogy az agrár-szakképzésből továbbra is az intenzív gazdálkodásra képzettek kerüljenek ki, a kutatásnak – különösen az országos mezőgazdasági kutató intézetre, az [INRA](#)-ra – pedig végre más, alternatív mezőgazdasági termelési rendszerek kutatására kell koncentrálnia.

François LUCAS ([Coordination Rurale](#), első alelnök) meglehetősen szkeptikusnak mutatkozott a KAP-reformmal és a nemzeti szinten tervezett intézkedésekkel szemben, szerinte a döntéshozók messze nem veszik figyelembe az elmúlt évtizedek történéseit és a megváltozott globális környezetet. Szerinte a KAP-reform nem old meg semmit, sőt sok esetben tovább súlyosbítja a helyzetet azzal, hogy az utolsó védelmi eszközöket is lebontva teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozza ökonómiai és szociális szempontból egyaránt az uniós mezőgazdaságot. Ennek szerinte egyik látványos és sajnálatos következménye lesz például a tejtermelés megszűnése számos régióban. Megjegyezte, 1982. óta sorozatosan rossz döntések születnek az európai mezőgazdaság sorsát illetően, és a mostani sem kivétel ez alól. Meglepő módon egyetért az FNSEA-val abban, hogy az első 50 hektárnak juttatandó támogatás csak a politikai marketing számára hasznos és pozitív intézkedés, jelen formájában semmi értelme nincs. A kapcsolt támogatások rendszere meglátása szerint sokkal inkább ellenkező hatást vált ki, mint sokan szeretnék, mivel torzítja a termelők és földelgözők kapcsolatát. Azt azonban föltétel nélkül elismerte, hogy ha nem lett volna KAP, ma lényegesen kevesebb gazdálkodó lenne Franciaországban és Európában. Egy dolog azonban a múlt, tette hozzá, és más a jövő, aminek részét kell képeznie annak, hogy a világpiaci árak csak egyfajta indikátort jelentsenek, emellett létezzenek olyan, a nagy földrajzi régiókban alkalmazott árak, amik lehetővé teszik azt, hogy az ott dolgozó termelők ezekből tisztességesen megélhessenek.

Pierre THOMAS ([MODEF](#), országos alelnök) szerint a KAP-reformban egyszerre vannak pozitív és negatív elemek, sőt egyes intézkedések önmagukban is ellentmondásosak. Egyetértenek a támogatások maximalizálásával, óvatosan közelítenek a kapcsolt támogatásokhoz, összességében viszont úgy látják, a jelenlegi rendszer messze nem elég hatékony ahhoz, hogy a generációváltást és az ehhez szükséges kellő számú fiatal pályakezdését biztosítani lehessen. Saját tapasztalataik egyelőre azt mutatják, hogy a gazdaságok és gazdálkodók számának eróziója megállíthatatlan. A mostani KAP-reform szerinte messze nem akkora jelentőségű, mint sokan láttatni szeretnék – vannak benne érdekes elemek, de ezek nem fogják alapvetően megváltoztatni a mezőgazdaságot és a gazdák életét. Megjegyezte, amikor arról van szó, hogy környezetvédelmi vagy más okokra hivatkozva egyik vagy másik kultúra, állatfaj helyett mással foglalkozzanak a gazdák, nem lehet figyelmen kívül hagyni az esetleges váltás ökológiai és szocio-ökonómiai következményeit, ahogy azt is elemezni kell, biztosítottak-e egy ilyen váltaához a szükséges föltételek (pl. a fölvevőpiac).

Antoine DAURELLE ([Jeunes Agriculteurs](#) /JA/, az országos elnökség tagja) aláhúzta, szerintük a reform messze nem olyan ambiciózus, mint amilyenre szükség lett volna, a legtöbb termékpálya esetében nem kínál érdemi megoldást a jövőre nézve. Ami számukra mégis elégedettséget jelent, az a fiatalok pályakezdésének a korábbiaknál hatékonyabb és intenzívebb támogatása. Pozitívan nyilatkoznak a kapcsolt támogatások lehetőségéről is, ám azt az állattenyésztés minden területére kiterjesztenék. Egyetértenek az első 50 hektárnak adandó támogatások lehetőségével, ám ennek föltételeit mindenképpen pontosítani, szigorítani kell – kizárnák például az intézkedés kedvezményezettjei közül a nem aktív gazdálkodókat és az olyan termelőket, ahol a munkahely-teremtés szempontjai nem érvényesülnek. A támogatások flexibilitása szerintük egy olyan lehetőség, amivel hosszabb

távon érdemes komolyabban számolni és figyelembe venni azt a 2020-as reformnál. Megjegyezte, a mostani francia tojáskrizis legnagyobb tanulsága, hogy a termelőknek képesnek kell lenniük maguknak megoldást keresni – pl. önkorlátozással – a kereslet-kínálat egyensúlyba hozására, amit viszont támogatnia kell a nemzeti és uniós politikának is. Ezzel Laurent PINATEL ([Confédération Paysanne](#)) képtelen volt egyetérteni, szerinte elsősorban politikai állásfoglalásra van szükség, csak ezt kövesse az egyének kezdeményezése – a kis termelők ugyanis eleve olyan determinált környezetben dolgoznak, ahol számukra nincs érdemi mozgástér. Nincs értelme versenyhelyezetről beszélni akkor, ha a termelés és kereskedelem föltételeit Brüsszelben és személy szerint a biztosok határozzák meg. Szerinte az Office du Blé és az egyéb ágazati piac-szabályozó szervezetek létrehozása annak idején nem jelentette a mezőgazdaság „szovjetizációját”, ellenkezőleg, kiszámíthatóvá tette a gazdálkodást.

Hallgatói hozzászólás szerint semmi értelme a jelenlegi formájában vázoltak szerinti támogatás-plafonnak, ahogy egy fix, mindenki számára azonos támogatási összeg meghatározása is irracionális, mivel hatalmas jövedelem-különbségek vannak országon belül az egyes gazdaságok jövedelmi viszonyai között – ezt egyébként a tárca statisztikai hivatalának adatai is alátámasztják. Azaz egy dél-franciaországi, alig húszezer eurós jövedelmet termelő gazdaságnak adandó húszezer eurós támogatás egészen mást jelent, mint ha ugyanezt az összeget egy Ile-de-France-ban gazdálkodó termelő kapná, akinek éves jövedelme 2012-ben közel százezer euró volt.

Somogyi Norbert, Párizs